

Маја М. Димитријевић
Универзитет у Крагујевцу
Факултет педагошких наука, Јагодина
Катедра за дидактичко-методичке науке

МЕТОДИЧКИ ИЗАЗОВИ У ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ ГРОТЕСКНИХ ЈУНАКА САВРЕМЕНЕ СРПСКЕ ПРИЧЕ ЗА ДЕЦУ

Апстракт: У раду се истражују елементи гротескне форме у одабраним причама за децу Владимира Андрића и Дејана Алексића. С обзиром на обликотворну везу гротеске са иронијом, парадоксом, фантастиком и хумором, циљ је откривање и експлицирање начина и средстава помоћу којих се гротеска као поступак реализује у процесу карактеризације књижевних ликова у поменутиим прозним делима. Посебно ће бити преиспитани рецепцијски капацитети и читалачка очекивања ученика млађих основношколских разреда, а у вези с тим биће постављени и методички оквири за тумачење гротескних јунака.

Кључне речи: књижевни јунак, прича за децу, гротеска, рецепција, методичка интерпретација.

У најширем смислу гротеска означава свако уметничко остварење у којем се налази спој неспојивог (Поповић 2007: 250), односно уметничку технику која помоћу маште ствара призоре каквих нема у стварном свету. Уобличења гротеског су, сматра Кајзер (2004: 263, 22), примери супротстављања заокруженој слици света уз истовремено укидање природног, утврђеног поретка ствари јер гротеска изражава отуђени свет, чинећи његове координате непрепознатљивим до степена несналажења – свет у коме живимо изненада је нарушен поремећајима који укидају општеприхваћена начела и законитости. Страх и језа изазвани су управо због тога што нема образложења свих тих промена (Поповић 2007: 251). Зато је поновно успостављање изгубљене хармоније, аксиолошко и смисаоно уравнотежавање, изузетно важна поетичка компонента књижевности намењене деци. У причи за децу алогично увезивање диспаратних, хетерогених елемената, нарочито комичног и језивог, претерано карикирање које изобличава и обесмишљава (РКТ 192: 248) усмерени су ка детабузирању: огољава се чињеница да у стварном животу није увек лако афирмисати позитивне вредности. Тражи се прилагођавање, маркирање и оних вредносних нијанси између црно-белих полова, антиципирање исхода догађаја у којима се добро и лоше преклапају, разумевање јунака као што су позитивни негативци. Расплети и епилози су ту неретко збуњујући, запрепашћују кад их посматрамо са рационалног становишта, нарочито ако очекујемо да конкретно и

јасно задате премисе неизоставно резултирају адекватним конклузијама. Иако се у оваквим причама често показује како је смисао затурен или нам измиче, оне су, свакако, подстицајне онако како то Бетелхајм истиче поводом значења бајки – као поступно развијање способности да се извесна мера смисла пронађе у сваком узрасту (Бетелхајм 1979: 17).

Одабрани корпус¹ показује заступљеност различитих видова гротеске и открива приповедачку интенцију да изглобљавањем, преметањем, кривљењем, експандирањем и онеобичавањем познатих појава из стварног света успостави другачију реалност. Фабула се реализује у равни буквалног значења, кроз наметљиве и бизарне слике, које заокупљају пажњу малог читаоца (Марјановић-Ђуричковић 2007: 113). Несвакидашњи догађаји, неочекиване реакције и чудна бића најпре га збуњују и привремено застрашују, али му истовремено отварају увид у једну нову димензију – могућност да читавањем хуморног аспекта превазиђе језовитост у приказаном призору и открије доживљај хармоније у исприповеданом.

Нема никакве сумње да се гротескно доживљава само чином прихватања (Кајзер 2004: 253). Дечји аспект и инфантилна логика у поимању гротескног супротстављени су рационалној оптици одраслог читаоца. Дете се радују бесмислу и нема потребу за етичко-интелектуалним просуђивањем (Тамарин 1962: 58). Претпоставља се да је таква дистанцираност управо узрок томе да ни призори језивих садржаја не делују застрашујуће и не изазивају напетост (Тамарин 1962: 59). Деца су способна да се без психолошких осцилација преведу из света чудесног у стварност, заштићена, између осталог, и оним што Изер назива „непоследичном фикционалношћу текста“. Техника монтаже диспаратног и гротескних фигура која се користи у цртаном филму и резултира афективним доживљајем, изненађењем, шоком због неочекиваног/запањујућег и, на крају, веселим смехом, приметна је у савременој прози за децу јер рачуна на „инфантилни метод“ и саживљавање са алогизмима (Тамарин 1962: 62) у рецепцији. Иронијским и пародичним упадицама разграђују се стереотипи, депатетизују устаљени и анахрони обрасци понашања, васпитања и погледа на свет. Тиме се оштри критички и логички дух читаоца, али се не пренебрегава позитивна доживљајна компонента. Најчешће је књижевни јунак упуслен да за себе веже оба рецепцијска тока.

У обавезном садржају Наставног програма за Српски језик за млађе основце готово да не проналазимо литерарне актере које бисмо могли уврстити у категорију гротескних. У шаљивим народним песмама, причама и понекој бајци има спорадичних натуралистичких појединости, односно механичког и привременог спајања онога што се у стварности не може пове-

---

¹ У раду се анализирају приче за децу из збирки Дејана Алексића *Музика њражи уши* („Једном је један дечак зевнуо“ и „Случај клемпаве куће“) и Владимира Андрића *Дај ми крила један круи* („Пonoћни Грифон“). У заградама иза цитата из прича дат је број стране према издањима наведеним у одељку Литература.

зати или замењених улога јунака у односу на природно и очекивано стање. То може бити извориште хумора, али нема срастања у органску целину која ће ликовима дати јасније гротескно обележје. С друге стране, аутори српске прозе за децу у последњој деценији нагињу приповедном концепту који укључује преплитање елемената алузије, ироније, пародије, гротеске и сродних стилско-значањских поступака.

Како гротескно као конституенс света књижевног дела функционише у причи Дејана Алексића „Једном је један дечак зевнуо“? Њен наративни ток поступно изграђује подлогу за усвајање пожељног и пристојног понашања: *Вама су свакако, баи као и мени, више ђуша рекли да стиавише руку на уста кад зеваше* (14). У средишту приче је гротескна слика материјализоване казне за неиспоштован савет – дечак који није волео књигу зевне и прогута муву, а она се потом настани у његовој празњицавој глави.² Бизарност призора неутралисана је родитељском претњом: *Избацићемо ми тебе мушице из главе* (14), која је хуморно нијансирана управо услед укрштања пренесеног и дословног значења.³ Јунак одлучује да отера муву књигом, али не тако што ће њоме махати, него тиме што почиње интензивно да учи и ужива у новим сазнањима. У Алексићевој причи мушица бежи из дечакове главе због турбулентног гомилања и преплитања одређеног знања и добија новог власника – политичара: *сада се хвали својим просираним стјаном и нема намеру да се сели* (16). Узбудљивом игром речи и смисла прича се уверљиво и кохерентно организује око гротескног језгра што отвара могућност да се лик дечака и промене у његовом понашању свестраније протумаче, уз истицање комичних и фантастичних елемената. Повољно разрешење мучног заплета прати коментар аутора који се у причи оглашава да би чудне и карикатурално искривљене приповедне сцене разјаснио, алогичне појединости накнадно осмислио⁴ и учинио их разумљивим. Тиме изненађује и засмејава читаоца-почетника, а истовремено га подстиче да се запита чему се у причи треба подсмехнути.⁵ Иако је дидактичко наслојавање у једном моменту тенденциозно истакнуто, заводљиво поигравање смисленог са непојмљивим већ је увелико задобило читаочеву

² Г. Р. Тамарин помиње да су представници модерне гротеске у домену ликовног израза и ликовне критике грађанског друштва презентовали фигуру чиновника са писаћом машином у глави (Тамарин 1962: 66), док В. Кајзер наглашава да „гротескно отвара попут микроскопа поглед у иначе скривене органске светове“ (Кајзер 2004: 256).

³ „Дословно схватање метафоре представља један од начина да се созда гротескни свет“ (Цунић-Дрињаковић 1998: 387).

⁴ Кајзерова препорука ствараоцу је да не покушава да осмисли оно што је предмет гротескног обликовања: „Стваралац гротескног нити може нити треба да настоји да утврди неки смисао“ (Кајзер 2004: 260). Међутим, књижевност за децу одликује се и стваралачким поступцима тзв. „осмишљавања бесмислица“, како би се уз игру, као значајну поетичку компоненту, истакло и смисаоно упориште за спознају реалних збивања.

⁵ „Гротеска све чешће носи критичку интенцију па би се можда зато могло рећи да њено критичко значење представља неку врсту замене за изгубљену катарзу“ (Цунић-Дрињаковић 1989: 387).

пажњу па он поуку разумева с лакоћом и без педагогизоване принуде, више као саставни део досетљивог разрешења једне ситуације.

Анатомски неодрживо постаје валидна реалност у причи. Од разновродних елемената настаје невероватан спој ђудљивог, страшног и смешног. Преображен и занесен читањем дечак не реагује на мајчину дозволу да може и вазу да разбије ако жели, не би ли се бар мало одмакао од књиге, нити на очево наговарање: *Види како је тата лепо окречио овај зид. Можеш слободно да га ишврљаш* (16). Чинилац који је иницијално заслужан за конституисање гротескне слике напушта запоседнути микропростор и измешта се у адекватнији амбијент (мушица бежи из дечакове главе и добија новог власника – политичара), чиме се гротеска раслојава и на иронију. У ликовима одраслих, родитеља и политичара, који не препознају аутентичне потребе и снагу унутрашње мотивације, односно у друштвеној хијерархији незаслужено заузимају високу позицију, назире се и обриси критичко-сатиричног (онолико колико то допуштају приповедни постулати приче за децу).

Методички оквир за тумачење књижевних јунака Алексићеве приче „Једном је један дечак зевнуо“ могао би да се оформи кроз следећа питања и налоге.

Која се непријатност догодила главном јунаку приче „Једном је један дечак зевнуо“? Зашто је мува одлучила да се настани у његовој глави? Како се он осећао због те њене одлуке? Чег се мува прибојавала?

Размислите чиме вас је ова прича збунила и изненадила. Шта је чудно и неочекивано у опису мувиног живота у новом стану? Чему сте се насмејали док сте је читали? Издвојте појединости из приче које су истовремено и страшне и смешне.

Опишите тренутак преокрета у причи. Шта је главни јунак морао да промени да би се ослободио чудног подстанара? Упоредите понашање и речи дечакових родитеља пре необичног догађаја и пошто је дечак одлучио да редовно чита и марљиво учи. У чему се они нису најбоље снашли? На који су начин, по вашем мишљењу, могли да подстакну свог сина да победи лењост? Кога је још приповедач духовито критиковао у овој причи?

Конструкција насловне синтагме друге Алексићеве приче која представља део истраживачког корпуса за разматрање удела гротеске у карактеризацији јунака – „Случај клемпаве куће“ – упућује на правно-криминалистичку термилошку сферу, чиме се сугерише загонетност и немогућност да се поуздано открију узроци несвакидашњег догађаја. На трошну напуштenu кућу у предграђу наилази просјак и немајући коме да се изјада, наглас се пожали на свој тегобни живот. Кућа постаје његов неми сабеседник – на њој израсту уши, као материјализована емпатична способност брижног и стрпљивог слушања. Тиме кућа задобија статус јунака приче, атипичног, споља статичног, али с динамичним унутрашњим животом. Део предметног света се антропоморфизује и поставља у средиште окружено ликовима који мозаички презентују типичан градски социјални миље (управник полиције, градоначелник, грађани, радници градске чистоће, пош-

тар, пекар, апотекарка, градски песник, градски златар). Они су номинално присутни, оглашавају се углавном само једном репликом или неким делањем које се тиче чудне и чудесне куће. Међутим, мноштво нереалних и хиперболисаних проблема због којих се грађани жале доводи до тога да уши толико нарасту, усред једне снажне олује одвоје кућу од тла и однесу је негде далеко од тог града.

Дете које подсећа на дечака из Андерсенове бајке „Царево ново оде-ло“, јер саопштава наглас евидентну истину коју присутни превиђају, прекида свеопште туговање због изненадног и ненадокнадивог губитка: – *Плачете збој једној њара ушију, а овде их је на стојошине. – Где?! – уишаше људи ујлас. – На вашиим љавама.* (42) Уследиће окупљање око прастарог дуда, налик на ритуално предачко већање, обично испод боровог дрвета, и успостављање нове перспективе и релације – међуљудског дијалога.

Гротескно онеобичен лик куће сигнализира да је укинута природан поредак ствари. Апартност главног актера послужила је да се анимира хумано језгро осталих ликова, учаурено услед заокупљености преувеличаним личним потешкоћама. Такође је гротескни потенцијал покренуо критику аномалије савременог доба – тенденцију да се све комерцијализује (кућа са ушима се убрзо претвара у профитабилну туристичку атракцију) и тиме пониште с муком очуване вредности. Испод језовитих и накарадних гротескних наноса израња очишћен свет у коме има места за емпатију и разумевање.

Ваљано вођена методичка интерпретација искористиће сав интеграциони капацитет ликова и најважнијих догађаја како би се остварио низ сазнајно-васпитних задатака.

Зашто је стара кућа на крају града постала главни јунак ове приче? Замислите кућу на којој су израсле велике људске уши. Какво расположење у вама изазива тај приказ? Шта вас је још у причи зачуло? Наведите догађај који вас је застрашио. На кога подсећа кућа са ушима? Које особине су јој приписане захваљујући чуду које се догодило у предграђу, поред столетног дуда? Зашто су уши на кући постале огромне? До чега је тај несклад довео?

Коме се приповедач подсмехнуо у овој причи? Процените какви су били проблеми људи који су долазили да се изадају клемпавај кући. Зашто се међу њима посебно издваја управник полиције? Коју појаву у нашем окружењу приповедач критикује када помиње продавницу украсних цигала и улепшавање клемпаве куће?

Објасните шта је дечак на крају приче открио људима окупљеним на пољани. Коме бисте ви могли да упутите сличан савет?

Тренутачност, изненадност, неочекиваност, дезоријентисаност и апсурд Кајзер одређује као битна својства гротескног. У нашу свакодневицу упадају силе којима не унемо да одредимо место у космичком поретку; из „понора“ израњају животиње апокалипсе (Кајзер 2004: 258, 259). Гротескни јунаци су често монструозни створови код којих су људски покрет и животињски органи присно и нераздвојиво повезани (Тамарин 1962: 14, 50). Владимир Андрић, на пример, такве гротескне спојеве истиче у реалистички постављеним приповедним околностима. Позни поноћни час ће

у прастару друмску крчму призвати гротескну фигуру грифона. Грифон је митско биће с орловским кљуном и крилима, а лављим телом. Повезује земаљску снагу са небеском енергијом, али се тумачи и у неповољном смислу, као демонска сила, окрутна снага и предстојећа опасност (Гербран, Шевалије 2004: 249–250). У простору где се одиграва кључни догађај приче „Поноћни Грифон“⁶ атмосфера је језовита. Драмски обликоване секвенце подсећају на кадрове из акционог филма који претходе главном обрачуна, споља статичне, али испуњене психолошком и вербалном динамиком. Изузетно вештим поступком поетизације прозног исказа, кроз консеквентно спроведено римовање, приповедање добија лирски тоналитет⁷ који је у крајњој дисхармонији са задатим наративним дискурсом.

Грозна грифонска фигура пристојно, молбеним тоном тражи само *кило вина и сифон*, али Крчмар дрско, потцењивачки и иронично одбије да прихвати и уважи њене потребе. И док се он хировито гнуша *ијане трифонске прошуве*, чудно биће *камена*, а *ојейи* и *јолубија срца*, себе обуздава речима: *О, склоји усне, не јовори, ћуји*. Наједном то што је гротескно, поспешено благим пародирањем, добија позитивну пажњу. Грифон поједе Крчмара јер је прекорачио црту пристојног опхођења и пошто је *ојлогао сјаре Крчмареве костји*, одлази незнано *куд са сузицом у ѿлавом оку*, а крај приче као да није истовремено и разрешење, него се врхунац понавља додатним спајањем диспаратног: *крволок са телом лава и главом орла тугује над оним што је морао да уради – чује се као његово срце пати (цеја се у најеженом мраку као шифон)*. Буквализација метафоре, као особени знак Андрићевог стилског израза, и овде добија своју пуноћу. Грифон пушта сузу као недвосмислен симбол осећајности и због тога заједљивом завршном опаском бива упоређен са девојчицом. Добили смо лик негативног јунака, али и неоспорну мотивацију његових поступака, уоквирену духовитим ауторским упадицама и напоменама, чиме се интензивира двосмерно преливања смеха у језу, тзв. искеженог осмеха који се понекад, као у црном хумору, зебњом праћен, леди на уснама⁸ (Гартаља: 2006: 129). Тако долазимо до још једног битног момента у проучавању гротеске: уобличење гротескног је покушај да се обузда демонско у свету (Кајзер 2004: 263).

Поменуто детабузирање и огољавање чињенице да свет у коме живимо понекад није место где се лако афирмишу и устаљују позитивне вредности – један је од деликатних методичких задатака који се постављају приликом тумачења приповедне прозе у млађем школском узрасту. Прича

⁶ Владимир Андрић, *Дај ми крила један крућ*, Београд: Креативни центар, 2006, 81–82.

⁷ „Лирски састојак приче, као призвук романтичарске поетизације исприповеданог доживљаја света и исказа, нема [...] улогу да улепша приповедну слику колико сведочи о 'неприродном' чиниоцу у њеном ружном раму“ (Пијановић 2001: 443).

⁸ „Али тамо где је уметничко уобличење успело, ту као да преко слике прелеће нешто попут малог осмеха и као да осећамо нешто од разигране разузданости. [...] право уметничко остварење истовремено делује као какво потајно ослобођење“ (Кајзер 2004: 263).

Владимира Андрића свакако спада у оне које започињу као реалистички мотивисане, настављају се имплементирањем апсурдних и гротескних појединости, а завршавају помирљивим прихватањем натприродног, и захтева посебно подешавање наставног приступа, како би читаоци могли да је разумеју.⁹ Да би осетили задовољство читања, неопходно је да уложи и одређен напор у праћењу континуираног смењивања језовито-духовите приповедачке визуре. Отуда би једна од линија интерпретације могла да прати доживљајно-критичку читалачку рецепцију главног јунака.

Где се дешава радња приче „Поноћни Грифон“? Који детаљи атмосферу у причи чине језовитом? Како је описан Грифон? Шта је застрашујуће, а шта смешно у његовој појави? Какве су његове навике? На који начин обуздава своју преку грифонску нарав? Чиме покушава да одобровољи Крчмара? Зашто не успева у тој намери? Који тренутак у причи је најдраматичнији? Чиме се појачава напетост, страх и ишчекивање? Откријте у ком је делу приче наглашен несклад између онога што Грифон говори и чини и његових скривених осећања.

Шта осуђујете, а шта оправдавате у Грифоновим понашању? Критички сагледајте Крчмареве речи и поступке. Какво расположење у читаоцу изазива сам крај ове приче о Грифону? Може ли Грифон као демонско биће да задобије симпатије читалаца? Аргументујте свој став појединостима из текста. Чему доприноси стално преклапање страшног и смешног у приповедању?

Приче Дејана Алексића и Владимира Андрића одабране за истраживачки корпус саздане су на мотивима који се преливају из равни животно уобичајеног у сферу невероватног, нарушавајући координате познатог света. С друге стране, тај чудновато-бизарни свет постаје уметнута реалност, којој се не може оспорити валидност параметара на којима је заснована и припојена постојећој стварности. Гротеска се заправо и појављује као исходште таквог начина структурирања књижевноуметничког текста. Мува која се настанила у дечаковој празној глави испуњава свој живот одређеним прагматичним активностима, а потом се суочава са тескобом и укидањем простора који је одабрала као идеалан за своје потребе. Кући израсту уши јер показује добру вољу да саслуша туђе муке и проблеме, али они који дођу да се пожале изгубе сваку меру у свом јадиковању и огромне уши кући послуже уместо крила да одлети незнано куд. Грифон сасвим пристојно, као било који гост, улази у крчму да попије жељено пиће. Драматичан и застрашујући обрт последица је Крчмаревог неуљудног и провокативног понашања.

Методички приступ захтева да се афективно реаговање на фантастику и гротеску надгради и критичком димензијом. Ту наилазимо на посебан вид интерпретативног изазова: како мале читаоце суочити са призорима и јунацима који не само да нису окарактерисани у оквирима црно-беле дихтомије него поседују чак и неке монструозне карактерне црте. У наставним околностима свакако би ваљало искористити инфантилни рецепцијски ра-

---

⁹ Задатак наставне обраде је да ваљано искористи „конзистентност и логику таквог прелаза у иреално“ (Црнковић 1987: 7–20), који је инициран управо природом јунака ове прозе.

курс и оснажити способност ученика да прихвате и разумеју специфичне видове хумора, нонсенса, рефлексе ироније и парадокса, а потом их усмеравају на разумевање дубљих слојева значења: сложену природу књижевних јунака и узрочно-последичних веза које доводе до обрта у њиховом понашању. Читалачки доживљај ће најпотпуније бити интегрисан у интерпретацију управо преко јунака и ситуационе анализе његовог карактера. Приређени блокови питања, подстицаја, налога и захтева којима се тумаче књижевни јунаци наведених прича и њихов утицај на идејни слој наратива усмеравају ученике да замишљају, поистовећују се, да се чуде и изненађују спојевима смешног и страшног, да се суочавају са својим страховима и покушају да их превазиђу. Циљ је да се кроз слободно реаговање на необичне језичке и смисаоне конструкције активирају рецептивни потенцијали и почетно схватање алузије и иронијско-пародијског дискурса и учини функционалним језичко осећање и предзање везано за фраземе, реконтекстуализоване пословице или буквализоване метафоричке изразе.

Стиче се утисак да се метафора реализује, па се алтернацијом дословног и пренесеног значења гради неочекивана слика света (Мићић 2008: 426–434), озбиљан тон се преиначује у духовит, будући да се гротеска „често описује и као посебан вид хумора“ (Поповић 2007: 250), а карикатуре и гротескни призори се притом ублажавају комичним исказима. Језичко-стилски слој постаје важан део технике конституисања књижевног лика. Поступак преуређивања фразеолошких исказа или сличних говорних обрта, кад год се појави, релативно је чврсто повезан са ликовима и ситуацијом коју треба да разреши (*Њогвући црпју; свако се чеше њамо ѿде ѿ сврби; избацијиши мушице из ѿлаве; крчмар је загнуо најдражу козу и пошто му нису све козе на броју, он је на ѿри хошка*). Декодирање значења идиома остварује се упоредо са путем који у свету приче лик пређе до своје метаморфозе или поновног успостављања на почетку нарушене равнотеже.

Закључимо да би се ове и сличне приче могле препоручити као допуна обавезним наставним садржајима из књижевности за завршне разреде млађег школског узраста. Успостављање својеврсног баланса између прозних дела која се већ годинама читају и тумаче на наставним часовима и савременог српског прозног стваралаштва за децу уједно би допринело да се оформи и један нови стратум у хоризонту очекивања наше данашње најмлађе читалачке публике.

ИЗВОРИ

- Алексић 2008: Дејан Алексић, *Музика ѡражи уши*, Београд: Креативни центар.
Андрић 2006: Владимир Андрић, *Дај ми крила један круј*, Београд: Креативни центар.

ЛИТЕРАТУРА

- Бетелхајм 1979: В. Betelhajm, *Značenje bajke*, Београд: Југославија.
- Гербран, Шевалије 2004: А. Gerbran, Ž. Ševalije, *Rečnik simbola: mitovi, snovi, običaji, postupci, oblici, likovi, boje, brojevi*, Нови Сад: Stylos–Kiša.
- Кајзер 2004: В. Кајзер, *Гројескно у сликарству и њесништву*, Нови Сад: Светови.
- Марјановић–Ђуричковић 2007: В. Марјановић, М. Ђуричковић, *Књижевности за децу и младе у књижевној критици*, књига 2, Краљево: Libro company.
- Мићић 2008: В. Мићић, *Методички приручници књижевном делу Владимира Андрића – истраживање њесничких јосиууака*, у: *Књижевности за децу у науци и настави*, Зборник радова, Педагошки факултет у Јагодини, посебна издања, Научни скупови, књ. 3, Јагодина, 426–434.
- Пијановић 2001: П. Пијановић, *Поеиика гројеске. Пријовегачка умејносћ Миограја Булајовића*, Београд: Народна књига / Алфа.
- Поповић 2007: Т. Popović, *Rečnik književnih termina*, Београд: Logos Art.
- РКТ 1992: *Rečnik književnih termina*, Београд: Nolit.
- Тамарин 1962: G. R. Tamarin, *Teorija groteske*, Sarajevo: Svjetlost.
- Тартаља 2006: И. Тартаља, *Теорија књижевности за средње школе*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Црнковић 1987: М. Crnković, *Sto lica priče*, Zagreb: Školska knjiga, 7–20.
- Џунић-Дрињаковић 1989: М. Џунић-Дрињаковић, *Алегирија, гротеска и фантастика у делу Радоја Домановића, Српска фаниасиика – најирирогно и несиварно у српској књижевности*, Београд: САНУ, 383–392.

Маја М. Dimitrijević
University of Kragujevac
Faculty of Education, Jagodina
Department of Methodology and Didactics

METHODOLOGICAL CHALLENGES IN INTERPRETING GROTESQUE HEROES IN CONTEMPORARY SERBIAN CHILDREN'S STORIES

Summary: The paper studies grotesque character features in children's stories written by Vladimir Andric and Dejan Aleksić. Considering the forming relationship between grotesque, on the one side, and irony, paradox, fantasy or humour, on the other, the paper explains the ways and means used to create grotesque features in the process of forming literary characters. The paper studies young learners' literary reception capacities and gives methodological framework for interpreting grotesque character features of literary heroes.

Key words: literary hero, children's story, grotesque character features, literary reception, methodological interpretation.